

Nr 16

Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i förordningen (1957: 343) om oljelagring m. m.; given Stockholms slott den 5 februari 1971.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden, föreslå riksdagen att bifalla det förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

KJELL-OLOF FELDT

Propositionens huvudsakliga innehåll

Enligt reglerna om beredskapslagring av olja gäller särskilda normer för beräkning av den mängd olja som skall lagras av värmekraftverk. Syftet är att dämpa de svängningar i lagringsskyldigheten som annars skulle uppstå på grund av tillfälliga skillnader i oljeförbrukningen under olika år. I propositionen föreslås att dessa normer skall gälla även för elproduktionsanläggningar utanför den egentliga kraftindustrin.

Förslag till

Lag om ändring i förordningen (1957: 343) om oljelagring m. m.

Härigenom förordnas, att 7 § 2 mom. förordningen (1957: 343) om oljelagring m. m.¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

2 m o m. Basmängd inom viss grupp av olja är den mängd olja, tillhörande gruppen, som den lagringsskyldige under de i 5 eller 6 § angivna omständigheterna sålt eller förbrukat under basåret eller, om han sålt eller förbrukat olja både under basåret och året eller ettvarvt av de två åren närmast dessförinnan, vad han under dylika omständigheter i genomsnitt för år sålt eller förbrukat under angivna tid. I fråga om gasol skall dock endast den försäljning eller förbrukning som skett under basåret beaktas. Beträffande *värme-kraftverk* må Kungl. Maj:t förordna om andra grunder för beräkning av gasmängd.

2 m o m. Basmängd inom viss grupp av olja är den mängd olja, tillhörande gruppen, som den lagringsskyldige under de i 5 eller 6 § angivna omständigheterna sålt eller förbrukat under basåret eller, om han sålt eller förbrukat olja både under basåret och året eller ettvarvt av de två åren närmast dessförinnan, vad han under dylika omständigheter i genomsnitt för år sålt eller förbrukat under angivna tid. I fråga om gasol skall dock endast den försäljning eller förbrukning som skett under basåret beaktas. Beträffande *ångturbin- och gasturbinanläggningar* må Kungl. Maj:t förordna om andra grunder för beräkning av basmängd.

Vid beräkning av basmängd för säljare skall dock icke medräknas

a) olja som han sålt till statlig myndighet, vilken enligt Kungl. Maj:ts beslut hade att vid tiden för försäljningen hålla lager av olja, tillhörande samma grupp som den försålda oljan;

b) olja tillhörande annan grupp än gasol, som han infört från utrikes ort eller utvunnit vid inhemskt oljeraffinaderi och för vidareförsäljning sålt till någon, vars försäljning av annan olja än gasol under kalenderåret närmast före försäljningen uppgått till sammanlagt minst tjugutusen kubikmeter;

c) gasol som han infört från utrikes ort eller utvunnit vid inhemskt oljeraffinaderi och för vidareförsäljning sålt till någon, vars försäljning av gasol under kalenderåret närmast före försäljningen uppgått till minst ettusen ton;

d) olja som han sålt till någon, vilken enligt överenskommelse med tillsynsmyndigheten var skyldig att under kalenderåret närmast efter försäljningen hålla lager av olja, tillhörande samma grupp som den sålda oljan;

¹ Förordningen omtryckt 1969: 755.

e) eldningsolja som har sålt för förbrukning vid anläggning inom riket, vid vilken under de tre försäljningen närmast föregående kalenderåren förbrukats sammanlagt minst femtontusen kubikmeter eldningsolja;

f) olja som sålts för förbrukning såsom råvara vid framställning av stadsgas för försäljning;

g) olja som sålts för förbrukning vid fartygs drift i utrikes trafik.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 5 februari 1971.

Närvarande: Statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, HOLMQVIST, ASP-LING, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON, FELDT.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Feldt, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *ändrade bestämmelser om beräkning av beredskapslager av olja vid vissa anläggningar* och anför.

I förordningen (1957: 343) om oljelagring m. m. föreskrivs att säljare och förbrukare av mineralolja skall hålla beredskapslager av olja i den utsträckning som anges i förordningen. Kungl. Maj:t fastställer, enligt grunder som riksdagen godkänt, hur mycket olja av olika slag som sammanlagt skall hållas i lager. Överstyrelsen för ekonomiskt försvar bestämmer varje år före den 1 juli hur stor del av den totala mängden som varje lagringsskyldig skall lagra under det kommande året. Fördelningen sker enligt närmare bestämmelser i 7 § förordningen. Dessa bestämmelser innebär i huvudsak, att lagringsskyldighetens omfattning bestäms i förhållande till den lagringsskyldiges s. k. basmängd, dvs. i princip den mängd olja som den lagringsskyldige sålt eller förbrukat under det närmast föregående året (basåret). Om han sålt eller förbrukat olja både under basåret och året eller ettvarvt av de två åren närmast före basåret, utgör basmängden genomsnittet av sådan försäljning eller förbrukning. Beträffande värmekraftverk kan emellertid Kungl. Maj:t förordna om andra grunder för beräkning av basmängd (7 § 2 mom. första stycket sista punkten).

Med stöd av den sist nämnda bestämmelsen har Kungl. Maj:t meddelat föreskrifter om beräkning av basmängd vid kraftindustrins kondens- och gasturbinverk. Föreskrifterna innebär, att årsförbrukningen vid dessa verk skall omräknas enligt en på visst sätt fastställd faktor, som påverkas av verkens produktion under en tioårsperiod. Härigenom dämpas de svängningar i lagringsmängden som annars skulle orsakas av skillnaden i oljeförbrukningen under torrår och vattenrika år. Denna s. k. dämpningsregel gäller för den egentliga kraftindustrin men inte för elproduktionsanläggningar vid värmeverk och industrier.

Prop. 1971: 16

I skrivelse den 20 oktober 1970 har överstyrelsen för ekonomiskt försvar på grundval av erfarenheter under torrperioden 1969—1970 framhållit, att de särskilda normer för beräkning av basmängd som sålunda gäller för kraftindustrin bör gälla även för andra företag med motsvarande typ av elproduktion. För att detta skall kunna genomföras måste 7 § 2 mom. oljelagringsförfordningen ändras. Som framgår av prop. 1962: 194 s. 49 avser nämligen begreppet värmekraftverk i detta författningsrum endast kraftindustrins kondens- och gasturbinverk. Överstyrelsen hemställer därför att ordet "värmekraftverk" byts ut mot "ångturbin- och gasturbinanläggningar". Sistnämnda uttryck inbegriper även anläggningar utanför den egentliga kraftindustrin.

Av överstyrelsens skrivelse framgår att oljelagringsrådet tillstyrker den föreslagna författningsändringen. Yttrande över överstyrelsens skrivelse har efter remiss avgetts av statens vattenfallsverk, Svenska kommunförbundet och Svenska kraftverksföreningen. Samtliga remissinstanser tillstyrker överstyrelsens förslag. *Statens vattenfallsverk* vitsordar, att de motiv, som varit bestämmande för att dämpningsregeln infördes för kondens- och gasturbinkraftproduktion inom den egentliga kraftindustrin, gäller även för motsvarande typ av kraftproduktion hos andra kraftproducenter. Verket framhåller, att kraftproduktion av detta slag varierar med den aktuella tillgången på vattenkraft och att det inte finns någon principiell skillnad i detta avseende mellan egentliga kraftföretag och andra företag, som kan producera kraft.

Departementschefen

Det beredskapslager som varje lagringsskyldig skall hålla enligt förfordningen om oljelagring m. m. bestäms i regel på grundval av den mängd olja som den lagringsskyldige sålt eller förbrukat under högst tre av de närmast föregående åren. Undantag från denna regel gäller i fråga om värmekraftverk, för vilka Kungl. Maj:t kan förordna om annan beräkningsgrund. Undantaget är föranlett av önskemålet att dämpa inverkan på lagringsskyldigheten av sådana årssvängningar i oljeförbrukningen vid dessa verk, vilka orsakas främst av variationer i vattentillgången vid vattenkraftverken. Med stöd av undantagsbestämmelsen har Kungl. Maj:t meddelat föreskrifter som tillgodoser det angivna önskemålet.

Möjligheten för Kungl. Maj:t att förordna om särskild beräkningsgrund för värmekraftverk gäller endast kraftindustrins kondens- och gasturbinverk. Under den extrema torrperioden 1969—1970 har emellertid även kraftvärmeverk och industrianläggningar i största möjliga utsträckning tagits i anspråk för produktion av elkraft med därav följande högre oljeförbrukning. Mot denna bakgrund föreslår överstyrel-

sen för ekonomiskt försvar, att de beräkningsnormer som gäller för kraftindustrins lagringsskyldighet skall tillämpas även för andra anläggningar med motsvarande typ av elproduktion. Detta förslag, som tillstyrkts vid remissbehandlingen, finner jag välgrundat. De skäl som talar för en särskild beräkningsgrund för värmekraftverken gäller uppenbarligen också i fråga om annan kraftproduktion.

Jag förordar därför, att 7 § 2 mom. förordningen om oljelagring m. m. ändras så att bemyndigandet för Kungl. Maj:t att förordna om särskild beräkningsgrund för värmekraftverk kommer att avse även liknande elproduktionsanläggningar utanför den egentliga kraftindustrin. Som överstyrelsen föreslagit kan detta lämpligen ske genom att ordet "värmekraftverk" byts ut mot "ångturbin- och gasturbinanläggningar".

De nya reglerna bör tillämpas första gången vid bestämmande av de lagringsmängder som skall hållas i lager under år 1972. De bör därför träda i kraft dagen efter den, då författningen utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Under åberopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att antaga inom handelsdepartementet upprättat förslag till *lag om ändring i förordningen (1957: 343) om oljelagring m. m.*

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten